

Bu sayfa Őu linkten yazdırılmıŐtır: [http://www.risaleonline.com/soru-cevap/allah-bilinebilir-mi]

[Risale-i Nur](#) [Risale-i Nur Mütalaası](#) [Allah](#) [Allah'ın İsim ve Sıfatları - Marifetullah](#)

Soru

Allah Bilinebilir mi

Cenab-ı Hakk'a malûm ve ma'ruf ünvanıyla bakacak olursan, meçhul ve menkûr olur. Çünkü, bu malûmiyet, örfî bir ülfet, taklidî bir sema'dır. Hakikatı ilâm edecek bir ifâde de değildir.

Burada anlatılmak istenen nedir? Neden haşa Allah'ı (c.c) bilemeyiz ve o bilinemez deniyor? Halbu ki kendisini tanıtmak için birçok peygamber ve kitaplar gönderen Allah (c.c) madem bilinmeyecekse neden bu kadar çok kendisini tanıtmak istesin ki? GeniŐçe izah ederseniz seviniriz.

Cevap

"İ'lem Eyyühe'l-Azîz! Cenab-ı Hakk'a malûm ve ma'ruf ünvanıyla bakacak olursan, meçhul ve menkûr olur. Çünkü, bu malûmiyet, örfî bir ülfet, taklidî bir sema'dır. Hakikatı ilâm edecek bir ifâde de değildir. Maahaza, o ünvan ile fehme gelen mânâ, sıfât-ı mutlakayı berâberce alıp zihne ilka edemez. Ancak, Zât-ı Akdesi mülâhaza için bir nevi ünvanıdır. Amma Cenab-ı Hakk'a mevcut-u meçhul ünvanıyla bakılırsa, ma'rufiyet Őuâları bir derece tebârüz eder. Ve kâinatta tecelli eden sıfât-ı mutlaka-i muhita ile, bu mevsufun o ünvanıdan tulû etmesi ağır gelmez."

Kainattaki her Şey Allah'ın varlık ve birliğine delildir. Onun bir zatı olduğunu ve onu tanıtan ve bildiren esma ve sıfatlarının da varlığını da iman etmiş bulunmaktayız. Bunlar imanın gerektirdiği esaslardandır. Allah (c.c) kendisini nasıl tanıtmıŐ ve bildirmiŐ ise biz de onu o Őekilde bilir ve tanırız. Onun tanıtmamasından gayrı bir fikir ve düşünce ile onu vasıflandırmamız ve tanıtmaya çalıŐmamız yanlıŐ olur. Allah(c.c) zatı hakkında onu "bildim, tanıdım idrak ettim" demek haşa yanlıŐ ve de hatalı ifadelerdir. Çünkü bilmek, idrak etmek

---

onu kuşatmak ve ihata etmek anlamlarına gelir ki bu küfürdür. O, ancak, gerçek manada ihata ve idrak edilemez denildiği zaman bilinmiş olur. "Onun zatının bilinmeyeceğini bilmek" demek aslında onu bilmek demektir. Fakat "onun varlığı vardır, birdir ve haktır" diyebiliriz. Bir şeyin mahiyeti hakkında fikir yürütmekle varlığı hakkında fikir yürütmek aynı şeyler değildir. Yani Allah'ın (c.c) varlığını ve bir olduğunu bilmek ayrıdır, zatını bilmek ve tanımak ise ayrıdır. Kâinata da varlığını kabul ettiğimiz fakat mahiyetinden habersiz ve bilgi sahibi olmadığımız nice şeyler vardır. Mesela "ruh" varlığını bildiğimiz fakat ondan bize pek az bilginin verildiği Allah'ın (c.c) emrinden bir emirdir. İşte hiçbir akıl ve düşüncenin Allah'ın (c.c) in zatını bilmesi, anlaması, düşünmesi ve tahayyül etmesi asla mümkün değildir. Çünkü yaratılan ve mahluk olan bir akıl, yaratılmamış ve mahluk olmayan bir varlığın zatını anlaması asla mümkün değildir. Sınırlı bir aletin sınırsız olanı ihata ve idrak etmesi düşünülemez. O yüzden Allah bizim için malum ve maruf(bilinen) değil meçhul fakat mevcuttur. Aslında Allah'ı (c.c) biliyoruz dediğimiz de aslında ne olmadığını biliyoruz manasını kastediyoruz demektir.

Bizim de Allah'ın VARLIĞINI bilmemiz ve tanımamız ile ZATINI bilmemiz ve tanımamız arasında fark vardır. Evet o vardır ve birdir diyebiliriz fakat zatı hakkında fikir yürütmeye çalışamayız bunu yaptığımızda asla bir sonuca ulaşamayarak dipsiz bir kuyuya düşmüş oluruz. Biz Allah'ı ancak marifetimizle biliriz. Alim olan Allah (c.c) ise bizi ezeli ilmiyle bilir. Biz Allah'ı asla gerçek manada bilemeyiz. Onu ancak marifetimizle bilebiliriz bu da son derece eksik ve noksan bir bilgidir. Bildiklerimiz sadece ona işaret eden onu gösteren bilgilerden ibarettir. Elde ettiğimiz bilgiler onun zatının kendisi değildir. Yani o bilgiler "O" dur demeyiz sadece onu gösteren onu işaret eden delillerdir deriz. Bu da "marifet" olur. Yukarıda vecizede bahsedilen marufiyet lügat manasında kullanılmış olup bizim burada bahsedeceğimiz aynı marifet ile aynı manada kullanılmamıştır. Biz ise burada kısaca ilim ve marifet kelimelerinin ıstılahi farklarına temas edeceğiz.

İlim ile marifet arasındaki farka biraz açıklık getirelim. İlim yani her şeyi tüm cihetleri ile bilmek ve idrak etmek ancak Allah'a (c.c) mahsustur. İlim sahibi olup ALİM olan ancak Allah' (c.c) dur. İnsanlar arasında kullanılan ilim ve alim vasıfları, tabirleri ise mecazdır. İnsanların bilgisine ise marifet denir. Marifet; herhangi bir şeyi birkaç yönü ile eksik, noksan veya o şeyi tam idrak ve ihata edemeden bilmesidir. Bununla birlikte insan güya bir yönü ile bildiği o şeyin diğer tüm varlıklarla bağlantılarını da bilemez, çünkü bu da çok büyük ve sınırsız bir ilmi gerektirir. Mesela şu an önümüzdeki bilgisayar hakkında ancak bazı yönleri ile bir fikir sahibi olabilirim. Fakat bu bilgisayarın tüm yönleri ile tüm dünya ve içindeki insanlar ile arasındaki bağlantıları kim bilebilir ki. Çünkü şu an önümüzdeki bu bilgisayarın aslında tüm kâinat içindeki tüm nesnelere bir bağlantısı vardır ve bu bilgisayar esas alınarak binlerce sorular sorulabilir.

Mesela bu bilgisayarı yanımda ne zaman hangi tarihlerde hangi illere götürebilirim ve o illerde hangi insanlar bu bilgisayara dokunur veya dokunmayacak, üzerine toz konar mı konmaz mı konarsa ne kadar konar, konacak bu tozlar hangi ağaçtan hangi toprak yığımından gelecek, bir toz taneciğinin geldiği bir sokaktan hangi insanlar geçti ve o sırada bu insanlar ne düşünüyordu, ayaklarına değen toz havalandığında karşı sokakta kimler olacak, o toz taneciğinin yükseldiği sırada yer yüzünde kaç kişi ölecek, o sırada bu toz taneciği hangi pencereden içeri girecek, o pencerelere kaç kişi temas edecek, o sırada

---

pencerede kaç adet toz yapışacak ne kadarı içeriye girecek, o esnada ben orada olacak mıyım yoksa başka bir yerde mi olacağım, psikolojik olarak heyecanlı mı, mutlu mu yoksa sıkıntılı mı olmuş olacağım, o esnada dünyadaki rüzgar esintisi nasıl olacak gibi bitmez tükenmez ihtimalleri ancak tüm yönleri ile bilecek ancak bir zat olabilir o da ALİM olan Allah (c.c) tır. Demek ki ilim Allah'a mahsus, marifet ise kullarına aittir. İlim tüm her şeyi yönleri ile ihata eder. Marifet ise bir şeyi eksik noksan ve bazı yönleri ile bilir.

Bu bilgilerden de yola çıkarak şunu bilmeliyiz ki hiçbir mahluk yaratıcısının zatını idrak ve ihata edemez. Sınırlı olan bir alet sınırsız olanı anlayışıyla ve fikriyle onu inhisar edemez ve sınırlandıramaz. Madde aleminde yaşayan ve bir beyin taşıyan biz insanlar her şeyi ve her varlığı bir şekil ve boyut sınırları içinde düşünürüz. Her ne düşünürsek düşünelim o düşündüğümüz şeylerin şekil ve yapıları kesinlikle ya dairesel ya kare veya üçgen şekillerinden (bu şekillerin her biri aslında noktasaldır, tüm geometrik şekiller noktalardan oluşmaktadır. Tüm geometrik şekiller güya farklı gibi gözükse fakat türevleri olan üçgen daire ve kare gibi şekillerden türetilmiştir) birine veya onların kesitlerinden mürekkebe ve o çizgilerden teşekkül etmiş bir görüntüsü olacaktır. İnsan beyni bu mümkinat aleminde hiçbir şeyi şekli (şekilsel) olmadan düşünemez. Her ne düşünürse düşünsün "fiziksel bir şeklin kesitlerinden mürekkebe bir şeyi" düşünmüş olacaktır. İşletim sistemi böyle olan ve böyle çalışan bir zihin yapısının bu dünyada haşa Allah'ın zatını düşünmeye çözmeye anlamaya çalışması haddini aşmak ve ona hürmetsizlik etmesine sebeptir.

Bunun anlaşılması için teşbihte hata olmaz diyerek Rabbi Rahim'imizin aff-u merhametiyle, bütün kusur ve nekaisten münezzeh olan Sübhan-ı Ezel ve Ebedin Kudret ve Azametinin gölgesine sığınarak şu misali vermek istiyoruz.

Mesela bir karıncanın sadece bir gölgeden yola çıkarak bir masa ve onun Sâni hakkında fikir yürütmesi ne kadar mümkündür? Masa hakkında bir fikir elde etse bile tahta ve çivilerden yapılmış bir eşyadan yola çıkarak, eti, kanı, canı ve ruhu olan bir varlığın yani marangozun zatını anlamaları mümkün olmayacaktır. Belki o karınca gölgeden ve tanımlamaya çalıştığı masadan yola çıkarak onun saniini çivi, tahta, tutkal vb. şeylerle bir bağ ve ilişkilendirme yaparak bir tanımlama yapmaya çalışacaktır. Bunun da ne kadar uzak, zıt ve ters bir mantık yürütme olduğu aşikardır. Onun masanın bir saniinin olduğunu bilmeleri ayrı bir şey onun zatının nasıl olduğunu anlamaları elbette bambaşka bir şeydir. Bizler de o karıncalar gibi binlerce perdeden süzülüp gelen esma ve sıfatlarının tecellisini gördüğümüz Sâni Hakiki'nin şu gölgeler alemindeki gölgelerinden yola çıkarak haşa onun ZATINI BİLMEYE çalışıyoruz.

"İ'lem Eyyühe'l-Azîz! Kur'ân-ı Mu'cizü'l-Beyan, hakikatleri durûb-u emsal ile beyan ediyor. Çünkü, dâire-i ulûhiyete ait hakaik-i mücerrede, dâire-i mümkinatta ancak misaller ile temessül ve tavazzuh eder. Mümkün ve miskin olan insan da daire-i imkânda misallere bakarak, fevkinde bulunan dâire-i vücûbun şuûnatını, ahvalini düşünür."

